

PÅLVERKET VID AXEVALLA HUS

Sommaren 1968 uppmättes av undertecknad och några dykarkamrater ett stort komplex av väldiga ekpålar vid Västergötlands länsborg under medeltiden, Axevalla hus vid Husgårdesjön (Årxvall, Skaraborgs län). Materialet lämnades till Västergötlands museum i Skara (nu Skaraborgs läns museum). Efter vad jag minns fanns ett 40-tal pålar fortfarande synliga, men inte jämnt fördelade runt ruinudden som man skulle vänta om konstruktionen varit ett försvarsverk, en s k pålkrans, för att hindra angrepp med båtar utifrån sjön. Däremot passade läget väl till för en brokonstruktion.

Det är med förvåning man nu kan läsa i Skaratidningen SkIT/VA 20/4 1979 att Skövde SDK upptäckt pålverket och att dessutom: "forskare...trott att palissaden har varit förstörd, uppbränd eller uppdragen." Detta är dessutom dubbelt fel, ty pålverket omtalas även i Georg Arninge: Axevalla hus (Skara 1967). Det anses av allt döma att konstruktionen helt ostridigt är en del av den gamla medeltidsborgens försvarsverk."

Det finns all anledning att noggrant undersöka varje påstående om försvarsverk av den här typen. Åtskilliga har iakttagits, i Västergötland exempelvis vid Aranäs (Årnäs) vid Väneren och "Kung Inges jaktslott" (Ytterberg, Hornborgasjön), men några säkra belegg för denna funktion saknas. Däremot har olika typer av bro-kaj- och vägkonstruktioner mellan eller vid stränder säkert dokumenterats.

Christer Westerdahl (Sthlm)